

Nr 1 2021

DRUIDEN

I TID OCH OTID

Innehåll

Redacteurerna har ordet	3
Fråga InfU	4
Flytta in i framtiden	6
Extrapolering av historien	9
InfU testar dåtiden	10
Druidens filmtips - en resa genom tid och rum...	12
Kaffe genom tiderna - en reseguide	15
Om tidskapslar, mortalitet och objektivitet	16
7 frågor om kemi från åk 7	18
Vill ditt utskott synas här?	19

Redacteurerna har ordet

Välkomna till årets första Druid! Precis som tidigare år har InDesign använts för att skapa vår vackra sektionstidning och det har visat sig att programmet inte är så enkelt som man kan tro...

Druiden
Anno MMXXI

ANSVARIG UTGIVARE:
Casper Nisula

REDACTEURER:
Matilda Lindberg
Thilda Qvist

INFORMATIONSMÄSTARE:
Ida Ekenberg

DA VINCIS:
Kajsa Eliasson Apelqvist
Lisa Nilsson

SKRIBENTER:
Amanda Ekegren
Emelie Rollén
Ludvig Balfors

Hur kopplar man nu tidsresor med InDesign? Jo, sätt dig ner framför en dator, ta på dig en mysig filt och starta upp InDesign. Om en kort stund kommer du märka att det inte alls var en kort stund som passerat när du vaknar upp ur din dvala till kallt te och intorkad disk. Trots flera timmar av ditt liv försvunnit kommer du snart märka att du inte kommit någonstans, alla typsnitt du bläddrat igenom och alla färger du letat efter, om du ens har kommit så långt. Man kan också vakna upp ur dvalan och upptäcka att även om du har klickat på precis alla knappar som går att hitta så är sidan fortfarande lika tom som när man började.

Trots allt detta så har du ändå en ny Druid framför dig! För även om InDesign är knepigt och inte alltid gör som man vill så har du nu en tidning framför dig, om det nu är digitalt eller fysiskt. Välkommen till ett år av vår love/hate relation med InDesign. Håll tummarna för oss!

Matilda & Thilda
Redacteurer 2021

FRÅGA INFU

VAD HÄNDE DATUMET DU FÖDDES?

EMELIE ROLLÉN - B1

År 2011 skulle både upprykandet och domedagen inträffa på min födelsedag, ackompanjerat av massiva jordbävningar och tsunamis. Ibland är det skönt att människor har fel.

IDA EKENBERG - B2

Jag delar tydligen födelsedag med William Herschels upptäckt av Uranus den 13 mars 1781. Det kan man ju inte vara helt missnöjd med!

LUDVIG BALFORS - K1

På den stora dagen, året 1933, släpper Disney hitlåten "Who's Afraid of The Big Bad Wolf" i samband med att "De tre små grisarna" har premiär. Denna gamla dänga var underligt nog tillräckligt inflytelserik för att rapparen LL Cool J skulle göra en cover på den.

THILDA QUIST - K2

Dagen jag föddes (!!!) stängdes sista reaktorn i Tjernobylys kärnkraftverk av och bara 346 år innan började man mäta temperaturen dagligen i Toscana.

MATILDA LINDBERG - B3

1789 startar franska revolutionen med att fängelset Bastiljen stormas. Nuförtiden har fransmännen valt att hedra detta genom att fira sin nationaldag, som de flesta kanske vet.

KAJSA ELIASSON APELQVIST - B2

Den 30 maj 1896 skedde den första bilolyckan i New York City! Bilisten Henry Walls körde i sin så kallade "hästlösa vagn" och krockade med en cyklist. Alla klarade sig som tur var lindrigt undan. Men till alla cyklister där ute: se upp för de hästlösa vagnarna!

AMANDA EKEGREN - B3

På dagen 31 år innan jag föddes höll Beatles sin sista konsert. De klättrade upp på ett taket till sin studio i London och började spela, helt oannonserat. De spelade i 42 minuter!

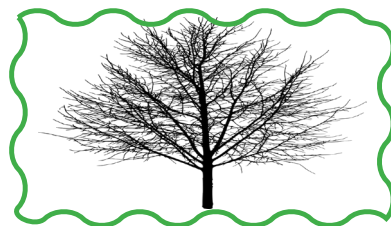

LISA NILSSON - B1

Exakt 90 år innan jag dimper ner på Moder Jord, alltså den 9 september 1909, avbildas Halleys komet för första gången fotografiskt. Det är den ljusstarkaste kometen som passerar det inre av solsystemet.

Flytta in i framtiden

Emelie Rollén, B20

Mellan ekarna i Marton, Nya Zeeland, står två personer. en kanariegul ubåt. Inuti finns en tvåsitsig lädersoffa, ett högt bord med barstolar Nästa klipp. Nästa klipp. Nästa klipp. och ett litet kök. Här inne bor två personer.

Nästa klipp.

En vitmålad skolbuss kör längs med Highway 1 i Kalifornien. Alla säten har rivits ur och utrymmet har gjorts om till en minilägenhet bebodd av en trebarnsfamilj och deras hund.

Nästa klipp.

I närheten av Mount Hood, en vulkan i norra Oregon, är ett hus uppspant mellan träden. Placerad många mil från närmsta granne, försedd med dusch och kök utomhus, agerar det lilla trädhuset hem till

Youtube-filmerna rullar på skärmen en efter en. Det finns ingen gemensam nämnaire. Inget stopp på kreativiteten. Ett hem är ett hem är ett hem. Men ur myriaden av levnadssätt som skildras urskönjs en fråga: Vad kan framtiden tänkas kräva av oss och våra bostäder? Vad är lösningen på de problem vi otvivelaktigt står inför?

Så, nästa klipp: fyra framtidsorienterade boenden du kan flytta in i redan idag.

Jordskepp

Samla ihop ett par pantburkar, några däck, glasflaskor och lersten så kan du bygga ett jordskepp. Idéen såg ljuset under 70-talets oljekris. Grundtanken var att skapa en miljövänlig struktur som stöder ett modernt levnadssätt utan att nyttja icke-förnybara resurser. Idag finns ungefär 3 000 jordskepp runt om i världen, och ja, de är byggda av skräp. Bland annat är väggarna konstruerade av aluminiumburkar och sandfyllda däck, och inuti huset inkorporeras glasflaskor som en del av designen i väggar och fönster.

Energin i husen genereras av vindturbiner och solpaneler. Tankar på taket fångar upp regnvatten som renas, transporteras in i huset och slutligen används för att vattna inomhusodlingar av frukt och grönsaker. Den interna temperaturen regleras genom automatiska ventilationssystem. De isolerade väggarna värms upp av solen under dagen för att sedan stråla ut värme i huset under natten. Att bo i ett jordskepp är ett slags passivt levande. Omgivningen sköter huset som sköter dig. Allt paketeras i ett förseglat, självförsörjande vykort. Nätt, eller hur?

OPod

År efter år utses Hong Kong till den plats med dyrast bostadsmarknad. Tiotusentals människor bor på ytor 7–13 kvadratmeter i storlek, ofta utan fönster och med kök och badrum som delas många familjer emellan. OPod är ett experimentellt lågkostnadsboende som skapats i försök att angripa dessa problem. Lägenheterna, som är konstruerade av betongrör med en diameter på 2,5 meter och en golvyta på 15 kvadratmeter, staplas ovanpå varandra och placeras på ytor som annars står obrukade, så som mellan byggnader och ovanpå tak. Inuti finns en bäddsoffa med plats för förvaring, en arbetsyta, ett kök bestående av en minikyl, mikro och sink, samt ett badrum med dusch och toalett. Trots sin ringa storlek känns utrymmet oväntat rymligt.

Koncept likt OPod faller under den expanderande kategorin av tiny living-boenden, vars essens är att leva kompakt och minimalistiskt och som uppstått som ett svar på ökad urbanisering och avsaknad av land. Tiny living är ofta nära besläktat med co-living, som i vissa fall kanske inte är så mycket mer än glorifierade studentkorridorer. Men vem vet, kanske är det just så vi kommer bo i framtiden.

Arcosanti

År 1970 påbörjades bygget av en arkitektonisk experimentstad i Arizonas öken. De böljande husen är gjorda av cement och sand, strukturer placeras för att kunna nyttja solens rörelsemönster till ljus och värme, och varje morgon samlas invånarna under ett välvt tak i stadens mitt. Staden heter Arcosanti och grundar sig på filosofin om arkologi, sammanslagningen av arkitektur och ekologi. Grundtanken är att städer ska utvecklas på samma sätt som levande varelser; med ökad komplexitet och till ett allt mer integrerat system. Den urbana skalan har ersatts av den mänskliga skalan.

I Arcosanti anpassas konstruktion och design efter naturen istället för tvärtom. Enbart landskapet och lokala resurser används för att strukturerna ska smälta in i omgivningen så väl som möjligt, och allt byggs som ett enda sammanhängande nätverk för att generera ökad interaktion och samhörighet mellan invånarna. Staden är i ständig utveckling tack vare att dess invånare kontinuerligt hjälps åt att bygga nya hus och strukturer. I nuläget finns bland annat ett besökscenter/café, en kupol gjuten i brons, två stora tunnvalv, en amfiteater omringad av lägenhetskomplex och kvasi-offentliga utrymmen, en gemensam pool och en kontorsanläggning.

Urbana laboratorium likt Arcosanti är onekligen ett intressant fenomen, och idén om att föra miljömässig intelligens till strukturer och mänskligt levande kan vara något som är värt att ta fasta på.

La Ecovilla

En timme utanför San Jose, Costa Rica, ligger La Ecovilla, ett samhälle hängivet till permakultur; en slags holistisk, ”lev-i-harmoni-med-naturen”-världssyn. Begreppet myntades i slutet på 70-talet och dess filosofi vilar på tre etiska grundprinciper: 1) ta hand om jorden, 2) ta hand om dess invånare och 3) dela och använd jordens resurser rätt och rättvist. I permakultur baseras allt på platsens förutsättningar och hur människan kan samverka med de dynamiska system som existerar där.

I La Ecovilla finns en skola, ett allaktivitetshus, biogassystem, dammar, floder och ändlösa odlingslotter. I grannskapet finns mat på varje vall och runt varenda hörn, och varje måndagsmorgon får invånarna sin del av den veckovisa trädgårdskörden. Det som är kärnan i La Ecovilla i allmänhet och permakultur i synnerhet är

just det; skapandet av miljöer som bygger på en omsorgsfull och ömsesidig samverkan människor, natur och jord sinsemellan.

Permakultur inkluderar grenar så som ekodesign, ekosystemteknik, regenerativ design, miljödesign samt konstruktion och tar inspiration från discipliner såsom ekologiskt jordbruk, meteorologi, sociologi, antropologi, ekologi, biokemi och ingenjörsvetenskap. Med andra ord är permakultur, som vid första anblick kan tyckas vara något av en historisk regression, högst vetenskapligt och tekniskt förankrat. Kanske är det till och med ett kliv in i något som snart kommer vara kutym. En sak är i alla fall säker: framtidsorienterad betyder inte nödvändigtvis futuristisk.

Extrapolering av historien

En sak vi jobbar mycket med på utbildningen är att extrapolera data, se samband och försöka förstå vad som komma skall. Därför tänkte jag, genom att titta på vad som hände för hundra år sedan, kan vi förutspå vad som borde hända OM hundra år? Som man brukar säga; "historien upprepar sig"...

Detta hände 1921

Kvinnlig rösträtt i Sverige! Allmän och lika rösträtt har efter många år av kamp blivit grundlag.

Forskare i Toronto, under ledning av biokemisten Frederick Banting, publicerar upptäckten av hormonet Insulin

Den första vaccinationen med BCG, mot tuberkulos genomförs

John Glenn, som kom att bli den första amerikanen att cirkulera jorden i omloppsbana, föddes.

Storstrejk i kolgruvorna i West Virginia. Bråken har pågått de senaste 10 åren, men "west virginia coal wars" börjar nu närma sig slutet. Arbetarna kommer tvingas tillbaka till arbete av militär.

InfU förutspår 2121

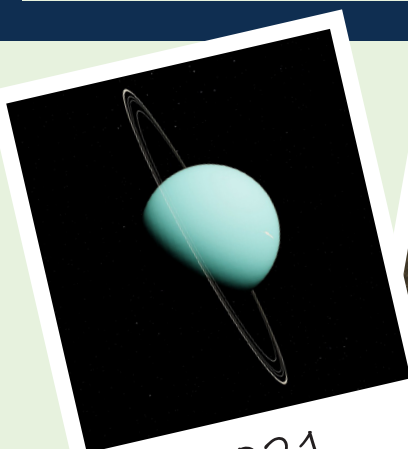
A.I. får rätt att rösta. Trycket på onlinestämningen blir så stora att hemsidan kraschar!

Forskare på Lund universitet publicerar en artikel där de identifierat feromonet som gör att vissa personer har gröna fingrar.

Vi har äntligen, äntligen hittat ett vaccin mot förkylningen.

Erica Erick föds. Hon kommer bli den första människan att cirkulera Uranus någon gång under 2160-talet.

Det blir uppror i gruvorna på mars. Arbetarna menar att den syreranson som de tilldelas dagligen är för liten, i förhållande till det arbete de gör. Detta mynnar ut i många långa debatter.

2021

1921

2021

*InfU testar dåtiden **

Viktoriansk ingefärskaka

Se recept i den spårade Druiden så kan du också prova!

“Referens till förra Druiden!” - Amanda

“Det var jättegott!” - Kajsa

“Det känns gammalt på något sätt” - Emelie

“Väldigt trevlig!” - Ida

“De hade nog inte råd med de goda ingredienserna på den tiden” - Emelie

“Teet hör till! Det ska ju vara lite brettiskt” - Amanda

Frukt i gelé (50-talet)

Ingredienser: Röda och gröna vindruvor, koncentrerad flädersaft, vatten och vegegel

“Jag får lite kattmatskänsla” - Amanda

“Uähh, vilket ljud!” - Emelie

“Det ser för jävligt ut” - Ida

“Faktiskt inte så farligt” - Kajsa

“Konsistensen tar lite emot” - Emelie

“Jag kan inte den här gelén, den är helt vidrig” - Amanda

“Jag vill nog inte äta det här igen” - Ida

InfU testar dåtiden *

Julkalender Titteliture (1960)

“Sötaste jag sett” - Amanda

“ Lite obehaglig musik i början, typ som en
skräckfilm” - Thilda

“ Stor skillnad från dagens julkalender”
- Ida

“Bra att kolla på morgonen - 1.5 minut där
man maxar julkänslan” - Lisa

“Det var 24 avsnitt men man börja sända
den den 27 november för onsdagar var TV
fria” - Amanda

“Han lät som en Besserwisser” - Ida

** Hos InfU har dåtiden definierats som allt innan
milleniumskiftet ungefär. Dåtiden kan sedan delas
in ytterligare för extra klarhet. Indelningen sker
genom att lagom stora bitar av en tidsaxel tas
fram. Dessa kan sedan döpas genom att adjektiv
läggs till framför ”dåtid” enligt följande; dåtid,
äldre dåtid, äldst dåtid och tillsist urgammal dåtid.*

Druidens filmtips – en resa genom tid och rum...

Alla har det tråkigt ibland. Det är dock inte ofta alla har det tråkigt samtidigt... Ja, förutom nu då. Mörker, slask och pandemi - tre slagord med usel klang som strålar samman och ger oss en paradoxal gemenskap fylld av ensamhet och tristess.

Hur man hanterar tristessen varierar ju en del. Själv kollar jag på alldeles för mycket film. Så med det sagt; följ med på en resa genom tid och rum, till filmens fantastiska värld och druidens helt opartiska filmtips.

Kung Fury

Vi tar avstamp i tidsresefilmernas näst bästa tidsresefilm (Back to The Future kammar hem förstaplatsen), nämligen Kung Fury. Filmens protagonist är Miami-polisen Kung Fury, en mästare inom Kung Fu, därav också en mästare inom brottsbekämpning. På något sätt och vis har den mycket farliga Kung Führer (även känd som Adolf Hitler) mördat Kung Furrys bästa vän. Hämndlystnaden är stor och Kung Fury bestämmer sig för att resa bakåt i tiden, till Nazityskland och ta kål på Führern en gång för alla.

David Sandberg som har skrivit manus, producerat, regisserat och spelat Kung Fury jobbade tidigare med specialeffekter för ett produktionsbolag i Stockholm. Han hade drömt om att göra en 80-tals inspirerad film med inslag av vikingar, dinosaurier, Kung Fu och givetvis tidsresor. Efter att ha sagt upp sig påbörjade han resan mot att förverkliga sin dröm. Den resan bestod bland annat av en kickstarterkampanj som skrapade ihop ca. 5 miljoner kronor efter att trailern blev viral på YouTube.

I och med Davids bakgrund inom specialeffekter är Kung Fury ett visuellt mästerverk. Filmen präglas av en unik vintage känsla. Tänk någonting i stil av

en polaroidbild tagen under småtimmarna där mättnaden och kontrasten maxats, mixat med en rejäl dos retrowave. Detta unika koncept var tillräckligt för att vinna en guldbagge för bästa kortfilm och för att visas på filmfestivalen i Cannes. Med det i åtanke är den helt klart sevärd! Plus i kanten är att Kung Fury finns gratis på Youtube, minus i hörnet att den bara är en halvtimme.

Eldflugornas Grav (Hotaru no haka)

Nästa tidsresa genom filmens universum tar oss till Japan under slutskedet av andra världskriget. Eldflugornas Grav är en animerad film från 1988 som skildrar det karga livet för två unga syskon i ett sönderbombat och trasigt Japan. Efter deras mammas död och med en pappa som är ute i fält blir de hemlösa och behöver förlita sig på varandra för att klara sig dag till dag.

Det finns mycket man skulle kunna säga om den här filmen. I korta ordalag är den väldigt sorglig, utöver det vanliga sorglig, sorgligaste filmen jag någonsin sett sorglig. Och nu kanske jag är lite väl melodramatisk, men om jag inte minns fel så var det först efter att ha sett Eldflugornas Grav som det på riktigt klickade för mig om hur gott ställt vi har det, allt tack vare hur välgjord och genomtänkt den är. Just därför passar det bra att se den nu!

Blade Runner(s)

Hittills har jag försökt tipsa om filmer som gemene druidläsare eventuellt undgått att se. Hur kul är det att läsa om filmen du ser varje fredag liksom? Men när vi nu trycker in 2019 och 2049 på tidsmaskinen reser vi till en tidlös kultklassiker och dess blockbuster till uppföljare.

Blade runner med Ridley Scott i regi och Harrison Ford som huvudrollsinnehavare utkom 1982 och utspelar sig i ett dystopiskt framtida Los Angeles, året "2019". Människoliknande robotar utvecklade i mån om att hjälpa till, har som i många andra sci-fi berättelser blivit allt för medvetna för oss människors bästa. Detta resulterar i att de förklaras olagliga och en grupp specialpolis kallade blade runners får i

uppdrag att hand om dem. Rick Deckard, en pensionerad men erfaren sådan blir kallad ur pension då fyra mycket farliga "replicants" återvänt till jorden.

Filmen banade väg för cyberpunk-kulturen och dess subgenrer genom att skildra en historia som kan liknas vid den vackraste och mest episka mardröm du någonsin kommer ha.

Precis som dess uppföljare, Blade Runner 2049, är den en fröjd för ögat som jag starkt rekommenderar! Om möjlighet finns, se gärna "Director's Cut", alternativt "The final Cut".

Knives Out

Slutligen landar vi i nutid. För oavsett hur nostalgisk man blir av att blicka bakåt, eller hur spännande det är att låta fantasin flöda rörande framtiden så är det nu det händer. Låt mig citera Master Oogway då han fångar det jag vill ha sagt i betydligt mer expressiva termer: "Yesterday is history, tomorrow is a mystery, and today is a gift... that's why they call it present". Rätt passande då Knives Out är lite av en present. En

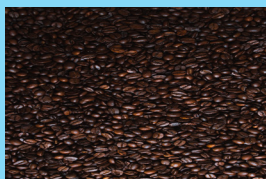
briljant och välpaketerad deckargåta som fångar nutidens klassklyftor i USA på ett unikt, karaktäristiskt och samtidigt lite gammalmodigt sätt.

Den inleder likt många andra deckare med ett mord på en inflytelserik man. Mannen i fråga är Harlan Trombley, en välrenommerad och förmögen deckarförfattare vars död till en början förklaras som självmord. In stiger dock "Detective Benoit Blanc", vars skarpa sinne anar ugglor i mossen. I och med en rejäl skara underdåniga familjemedlemmar (och en stjärnspäckad lista

skådespelare), som alla verkar ha livnärt sig på Trombleys tillgångar är oron befogad. Utan att säga för mycket är Knives Out en deckarrulle i stil med Poirot som verkligen leker med ens intellekt och tro om vad som ska hända. Jag rekommenderar att inte göra samma misstag som mig, vilket var att försöka knäcka koden, se fram i tiden och lösa mysteriet. Utan luta dig helt enkelt tillbaka, sätt på en film du älskar och låt dig uppslukas. För snart har vi det inte tråkigt längre!

Ludvig Balfors, K20

KAFFE GENOM TIDERNA - EN RESEGUIDE

Amanda Ekegren, B18

I Sverige konsumerar vi i snitt 9 kg kaffe per person och år. Det motsvarar ca 3 koppar per dag. Kaffekulturen är en integrerad del av det samhälle vi lever i, inte minst i universitetsvärlden. En studie genomförd på gymnasie- och högskolestudenter i USA visar att 35% av alla studiedeltagare kunde klassas som koffeinberoende. Detta kan man tänka sig kunde potentiellt bli ett problem om studenterna skulle göra som Druiden och ge sig ut på tidsresa. Därför tänkte jag sammanställa en liten överblick över kaffets historia, som eventuella tidsresenärer kan ta med sig.

De första skriftliga källorna som berättar om kaffekonsumtion är från slutet av 1400-talet. De beskriver hur kaffebönor importerats till Yemen från Etiopien. Kaffedrickandet började som ett spirituellt hjälpmedel för koncentrationsförmågan och vakenheten under långa bönestunder. Kaffe blev snabbt populärt i hela mellanöstern och kaffehusen var samlingsplatser för spel, samtal och intellektuell diskussion.

Slavhandeln förde med sig kaffet till Malta under 1500-talet. Kaffet spred sig snart till andra samhällsklasser och platser. Det första kaffehuset på europeiska fastlandet öppnade år 1645 i Italien och under början av 1700-talet öppnade kaffehusen i en nästan exponentiell hastighet runt om i Europa. Som ett exempel kan vi se att London hade 551 kaffeställen år 1739. London hade samtidigt mellan sexhundra och sjuhundra tusen invånare, lika stort som två Malmö. Kaffehuset var även i Europa ett diskussionsforum, där politik, ekonomi och vetenskap debatterades friskt. På många ställen fick

kaffehusen smeknamnet "penny universities", för att antyda att man i kaffehusen kunde få en billig utbildning, till skillnad från universiteten som var mycket dyra att studera vid.

I Amerika introducerades kaffet under 1600-talet, precis som i Europa. Populariteten ökade dock kraftigt efter Boston tea-party, när amerikanska patrioter bojkottade det brittiska teet. Kaffet blev i och med USAs självständighet ett alternativ som inte stödde de gamla förtryckarna och kaffe blev omåttligt populärt.

Kaffets popularitet har fortsatt ända sedan dess. I Sverige har fikakulturen utvecklats att på ett självklart sätt inkludera kaffe, men riktigt kaffesugna tidsresenärer skulle jag rekommendera att undvika 1940- och 1950-tal. Andra världskriget påverkade Sveriges ekonomi, och kaffe var en av de varor som ransonerades hårt ända fram till 1951. Svenskarna kunde med sina ransoneringskuponger hämta ut 1.7 kg kaffe per person och år, knappa 20% av vad vi konsumerar idag. För att fylla ut kaffekoppen blandades kaffet med diverse andra rostad växtdelar, så kallat surrogatkaffe. Surrogatkaffet kunde bestå av allt från rostat spannmål, cikoria, maskros och ekollon.

Så kommer vi tillbaka till nutiden. För alla trötta tidsresenärer finns ett varmt KC att återvända till. Vi vet alla att KCs mest prisvärda kaffe finns hos KaffeMästeriet i Gallien. En vanlig dag, i vanliga tider, säljer KM ungefär 15 liter kaffe per dag. Hur det står sig mot de normerade 3 kopporna per person och dag är svårt att säga, men mycket kaffe är det!

OM TIDSKAPSLAR, MORTALITET OCH OBJEKTIVITET

Emelie Rollén - B20

När jag kommer tillbaka till Lund efter två veckors jullov möts jag av ett kylskåp med mat som passerat sina Bäst före-datum. Mjölken som hålls ut i vasken tjänar som ett ovälkommet memento mori, och jag kan inte låta bli att tänka på allt annat som så småningom också kommer bli gammalt eller vittra sönder. Däribland ingår jag själv. Men jag är långt ifrån ensam i mina tankar. Så mycket av den mänskliga upplevelsen dediceras till att möta mortalitetens kollektiva ångest. Religion, medicin och genteknik är några exempel. Tidskapslar är ett annat.

Begravda i varsin metalltub 15 meter under marken i Flushing Meadows Park, nära New York City, finns The Westinghouse Time Capsules, skapade 1939 respektive 1965. Information om var kapslarna befinner sig och instruktioner om att de inte ska öppnas före år 6900 har lämnats till tusentals bibliotek och museum. I den första kapsel lades 35 objekt, bland annat en reservoarpenne, tyger, samtida litteratur, nyheter förevigade på mikrofilm, en Kewpiedocka, ett dollarmynt, cigaretter, en ordbok och en av Lilly Dachés hattar. Dessa objekt valdes för att de ansågs kunna representera de liv som sänkte ned dem i marken. Men de valdes också under

föreställningen om att de, precis som min utgångna mjölk, hade ett Bäst före-datum som speglade de mänskliga.

Tidskapslar är inte något som enbart är reserverat till det förflutna. Det finns många nutida försök till att bevara oss själva. Ett av dem

är Svalbards frövalv, en underjordisk bunker med plats för över två miljarder fröarter som skapats för att gardera oss mot framtida kriser. Ett annat är The Frozen Arc, ett projekt som samlar in och förvarar genetisk information så som vävnad, DNA-prov och levande celler från utrotningshotade djur. Ytterligare ett är the Rosetta Project, ett globalt samarbete mellan språkvetare och modersmålstalarare som har som mål att skapa ett arkiv för de 1500 språk som står inför glömskans hot.

”Tidskapslar vittnar om vår rädsla att inte vara något annat än temporära gäster i en permanent värld”

Oavsett form och storlek adresserar tidskapslar vårt behov av att tillhöra hela tidslinjen. Att överleva oss själva och den kontext vi befinner oss i. Men det är också ett sätt att forma vår tids berättelse. Vi ändrar om och anpassar, tar bort och lägger till. Vår tillvaro tas ur sitt sammanhang, kramas ur och filtreras ned till det som ska komma att bli vårt bidrag till historien. Det är en form av självuppfinnande som gränsar till självkarikatyr.

Konstruerade tidskapslar berättar en historia, oavsiktligt skapade sådana berättar en annan. Plötsliga, oförutsägbara händelser hindrar oss från att förvränga verkligheten till den version vi vill ska inkluderas i framtiden, och just därför är det kanske de som är mest relevanta. Det finns onekligen något kusligt och hemsökande med platser så som Tjernobyli och Pompeji som står frusna i sin tid för alla att ta del av, men också något att lära. De är tidskapslar som inkluderar både innehåll och kontext. Katastrofer ger oss direkt tillgång till historien så som den utspelade sig; utan manipulering eller försköning. De

bringar ljus över de berättelser som glömts bort eller gömts. Är det cyniskt att tro att historisk objektivitet bara kan födas ur förstörelse? Kanske. Kanske inte.

Tidskapslar vittnar om vår rädsla att inte vara något annat än temporära gäster i en permanent värld och om tron att vi kan forma vår nutid genom att förse framtiden med medel till att författa sitt förflutna. Men oavsett var på tidslinjen vi befinner oss är vi historiens mellanbarn. Det är antagligen lika delar själviskt och optimistiskt att motarbeta glömska och övervinnerlighet, men det hindrar oss inte från att försöka.

7 frågor om kemi

från åk 7

Kan du verkligen fortfarande det du lärde dig för x-antal år? Gör quizet nedan och se om du skulle klara kemin man lärde sig i sjuan!

1. Vilka delar har atomen?
 - a. protoner, neutroner, elementärer
 - b. protoner, neutroner, elektroner
 - c. prometer, neutroner, elementärer
 - d. prometer, neuroner, elektroner
2. Vilket redskap använder man för att mäta upp riktigt små mängder vätska?
 - a. mätglas
 - b. provrör
 - c. urglas
 - d. pipett
3. Vad betyder ordet hypotes?
 - a. lösningsmedel
 - b. vetenskap
 - c. teori
 - d. mätglas
4. Vad händer när energi frigörs i en kemisk reaktion?
 - a. omgivningen kyls ned
 - b. omgivningen värms upp
 - c. omgivningen behåller rumstemperatur
 - d. omgivningen bildar ett nytt ämne

5. Vid vilken temperatur smälter isen?

- a. 0
- b. 273
- c. 100
- d. 298

6. Vid vilken temperatur fryser vatten?

- a. 273
- b. 100
- c. 298
- d. 0

7. Vad heter det när vattendroppar faller ner från himlen?

- a. sublimering
- b. nederbörd
- c. kondensering
- d. avrinning

Tack Ida-Maria Nilsson-Ollandt
och Quizizz för frågorna

För facit se sida 11

VILL DITT UTSKOTT SYNAS HÄR ?

Skicka ditt bidrag till notiser@ksek.se, inkludera gärna några bilder på utskottet. Det är inte garanterat att det kommer med i Druiden. När det kommer med beror på InfUs deadlines för just den upplagan. Hör av dig i god tid så hjälps vi åt att lösa det på bästa sätt.

FEMI- & BIOTEKNIKSEKTIONEN
LTH
SEDAN 1965